

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

hättan, kommer i Kongåls den 11 i nästkommande månad på offentlig Auction at förläjas, som härmed kundgöres. Säteriet äger 30 tunnor utsäde i bästa jordmån, 350 last äng, utom 1000 timmer-ek- och annan löstfog, fiske i Götha-ålf, och den behageligaste utsigt. Härligaste ställe till en upstående qvarn är sammastådes till finmandes.

En Rickelig Person, som tillika är Prest, ästundar condition här i staden; och kan med beqväm- lighet förvätta bägge syftorna. Närmare besked lemnas mundteligen.

Et parti godt och klart horn- eller draglim, uti större och mindre wigt, är till köps, hwarom under- rättelse sås, där Magasinet tryckes.

Några saltbodas kunna mot hyra bekommas: underrättelse sås hos Handelsmannen, Herr And. Barthengren.

Som Herr Capitain Ekebergs hus i masthug- get är ännu oförsälde; altså kan ny underrättelse om priser erhållas uti huset.

Uti Tengjutaren Törngrens hus, på Kors- och Walgatan beläget, kan en sal, jämte tvåanne kam- rar hyras, och oförtöfwat tillräddas.

Likaledes et par tapeßerade rum med wedbo, wid westra hamnen; hwarom mundteligen.

Några Exemplar af Götheb. Magasinet, andra och tredje årgången, kunna ännu hos utgifwaren erhållas. Priset är bekant.

Götheborgska Magasinet.

Lördagen, den 5 September 1761.

Tankar om Torfmossar och oländig mark.

Vi lefwe i en tid, då Fogarne så märkeligen af- taget, at behöfwet öfwerstjuter tilgången. Timber och brånstle förtäres ärligen i större mån; och oräkneliga hinder ligga i vägen, at så Fogar och marker delte: mindre kunna Fogsplanteringar påtänkas, så länge därtill tjeliga tracter ej fredas för trampning och bet af boskap. Påföljden af denna hushållning är ej obegripelig: wi känne re- dan brist uppå brånstle och bygnings-ämne, at för- tiga flera swårigheter.

Till at förekomma en så märkelig olågenhet, har en del, efter Holländarnes exempel, gripet an med bråntorf, at därigenom spara Fogarne. Men här möter en ny swårighet, så wida torfmossar sällan uptagas utaf dem, som äga kundskap och förmåga, at rätt hushålla. Det alrawigtigaste hindret mö- ter likwäl en hushållare wid Domstolen. Ty ehuru

tydelig Förordningen om mossar och oländig mark är, händes dock ej sällan, at den sökande innewislas i tusende widlystigheter. Det är icke nog, at hess landshöfdinge-Umbetet anmåla sin åstundan; det är icke nog, at man wil uptaga en mosse, belägen på widsträkte och odelte utmarker: ja, det är icke nog, at wiß tid afagtas, inom hwilken förmente jordägare lofwat dikning och annan åtgärd; hwar til man begifwer sig utan möda. Man hörer of underfundom, at sökanden hänwises til Tings-rätten, stämmer öfwer hundrade deltagare i utmarken, och utstår alla de widlystigheter, som wid refinngar, delning och syn följa. Det slår icke fel, at tusende undanslygter yppa sig, wid sådane omwäggar, til den tredfandes fördel; och at mången hus-hållare således affträckes från sit fattade beslut; hells oändeliga twister och irringar nödwändigt ägarum, där så många deltagare finnas.

Af slika swårigheter har Sverige kommet i mistning af sina skatter och guldgrefswor, jag menar nyttige mossar; hwilkas saknad är kanske kånbarare för det almånna, än oskildte.

Som en ren omtanke lattar all werkställighet, och förekommer oredor; så bör och sättet, medel och utwäggar utronas, innan något sluteligen föranstaltas om torstörden. Man bör jämnföra nytan af mossarnes åstelliga bruk efter störden. Böt mossen återwåra, och huru befodras den affigten? Eller bör han förwandlas til en siffe-dam? Eller til bårande mark? Här får belägenheten göra slag i saken. Nog, at många fördelar härigenom winnas,

nas, såsom mildare klimat, spis-förråd, bättre wed-köp, befolkning och annat mera: segrat, som förtingen man-spillan med sig, ingen afund ifrån utrikes grammar.

Sanning och öfwerlygelse om slika följder upwäcka lust och upmuntran; åtminstone hjertelig önskan, at så nyttiga systemål måtte winna framgång. Icke des mindre stå himmels-höga hinder i vägen.

De förmögne hafwa tusende genwäggar, at öka sina capital; och sakna härwid ingen ting, utom dugelige män, at drifwa werket. Men när hägen hos dem förfaller, så är ju saken förlorad.

Mindre förmögne anse förutnämde olagenhet och kostsame omwäggar, såsom öfswerwinnelige förmuttar: härmed falla de både mod och åhåga. Ingen söker almån winst, utan hopp af egen; men ho wil icke wara med, där den sednare står at erhållas?

Genom Politiska försatningar bör det almånas wål byggas; och konsten består oförgepeligen däruti, at enskilt och almånt interesse förknippas. Jag wet icke, huru lätt eller swår den konsten är; dock beror hon ofta på magtågandes blotta bifall. Om, til exempel, landshöfdingen i orten, på första anmälan, anflog en eller annan mosse, belägen på odelte utmarker, til offentligt utrop och försälgning; hwad omwäggar skulle icke därigenom undwiskas? Förmente jordägare kunde, efter föregången delning och refning, erhålla sina andelar uti summan; och den högstbjudande imedlertid få obehindrad nytja mossen, såsom sin ewärdeliga srelse-egendom. Ingen måtte då klaga öfwer liben oför-rätt,

vått, emedair hvar och en ågt all frihet at göra högsta anbuden.

Til större upmuntran för upodlare, vil jag of föreslå prämier, jämfade med det almännas bärnad. Et upodlat tumeland är altid värdt 100 Dal. Småt, och uptagaren wore hulpen med interessen i några år. Låt honom så til låns af Banquen, mot Ringsrättens attest, 100 Dal. för tumelandet, men utan interesse, på 10 år. Den trisne arbetaren öfer härigenom sin tiltagsenhet, Banquen har sin säkerhet, och Riket winner land utom frig, spannemål utan underwigt, och ansenlig stycka utan en öres förlust. Hvad lyckelig omständighet, at se Banco-seklar flöda af så fågnesam ordsak!

Slutet af en Maji-Dag.

Hej fløy min Sjel i dette Nu,

Med hellig Jld i hver en Årøne,

Hen til -- hvordan maae jeg Dig nærne?

Navnløse Dæsen! store Du!

Den fløy fra denne Cirkel ud,

Hvor alt med Almagt var omringet,

Dg fra hver Punct i Krebsen, Gud!

Udi Fornustens Dre klined'.
24.

Uffabte Skaber, naadig, viis,

Hvis Kierlighed er uden Ende,

Som har, paa det man Dig skal kiende,

Skabt for hver Sands et Paradis.

„Du

„Du som er alt og alt i Dig!

„Hvis Fodspor vises allevegne,

„Hvis Bæsens Skygge tydelig

„Det allerminste. Kæ kan tegne.

25.

„Du gjør vel Sommer, Winter, Höst,

„Til Lolke for din Magt och Åre,

„Men Vaaren -- hvad skal den da være?

„O Skaber den er idel Køst!

„Den til den døve vantro Flok,

„Med Milioner Lunger taler,

„Dg med nye skabte Bæsens Flok,

„Som dine Almagts Vidner praler.

26.

„Den er blant alle Dig mest liig,

„Den skaber, danner og opliver,

„Opholder, nærer, Kræfter giver,

„Den er -- den er snart selv Dig.

„Hvor lidt veed de af Glæde, som

„I Dvahn' og Støb og lukte Mure,

„Naar al Naturen raaber: Kom!

„Blant tunge Tanker frygtfom lure!

27.

„Du vækker alting op til Liv,

„Dg viiser nye Almagts Scener,

„Du intet Creatur formeener

„At see Effecten af dig, Bliv!

„Kan

„At smaa ræden med et sådant ord, at wål ingen ar

„tighed. Kanste Danfkarne bry sig ej om sådan noget.

„Kan da en Skabning, hvis Forstand
 „Sig over andres høyt ophæfver,
 „Din Almagt see koldfindig an?
 „Ja med Foragt? Min Gud jeg bæver!

28.

„Jeg tumles i et bundløst Hav,
 „Blant disse store Foraars Under,
 „Min Siel vel ser, men ey udgrunder
 „Det Vælsst-Syn, Du her mig gav;
 „Jeg seer Dit Vink, en Ur, et Ild,
 „Kand af dens andens Afte vække:
 „Hvi skulde da Din Haand af Støv,
 „En raadnet Krop ey nye udlætte?

29.

„Jeg seer hvert Kræ med al sin Kraft,
 „Til Dig som sin Vælgjører sigter,
 „Er jeg min Gud da uden Pligter,
 „Som meer end de af Dig har hadt?
 „Nei Siel, og Sind, og Sans forgæbt
 „Din Magt och Kierlighed betragter;
 „Ja Verden er forgieves skabt,
 „For den, som dette Syn foragter.“

Hår finner Poeten utvåg, at komme någorlunde
 da wål ifrån sit ämne; och slutar med en lyckön-
 skan til et par Brudfolk: hwarwid han, som flere,
 brister uti enhet. Brudskriften interesserar oss mindre.

Stads-

Stadsnyheter.

Skeppen, prins Carl och Sophia Albertina, som gingo från Canton den 2 Februarii, lärtas nu dagligen. Af Cargorna ser man, at det förra, nämligen prins Carl, innehafwer 968200 Skålpund Thee-Bohe uti 2675 kistor; 119640 dito Congo i 1239 större, och 830 smärre kistor; 21944 dito Soatchoun i 344 kistor och en liten; 4882 dito Peckoe i 65 kistor; 5550 dito Hysan i 77 kistor och en liten; 3700 dito Hysan-Skin i 50 kistor; 18779 dito Singlo i 230 kistor; och 502 Skålp. af åstilla-liga slag i 200 Canistrar: tillsammans 1143147 Skålpund uti 4880 större, samt 832 smärre kistor. Därjämte följer, under namn af diverse warer, en börda af Gallingal, 26139 Skålpund, af små Ostindiska rör 2163 dito, af Sago-gryn 4418 dito, af Rhabarber 1846 dito, af större rör eller kappar 1550 stycken, och af Nankens 4120 gula dito. Desutan öfres wärdet af 335 kistor, 39 smärre dito, samt 1175 buntar dyrbaraste stensaker, eller Porcellaine.

Sophia Albertina har en ännu större och dyrbarare ladning af nästan alla förenämde warer, til exempel 1232937 Skålpund Theer uti 4990 större, samt 874 smärre kistor; at förtiga samma proportion uti det akramesta. Detta Skepp har och medbragt en ståtelig liggare, som fallas på Hebraiska Arack.

Med desse lastdragare ankom och en rik Köpman, wid namn Antonio Stamma, som helsas för

N n 4

Arme-

Armenian. Han skal hafwa gjort Ostindiska Compagniet någon synnerlig tjenst i Canton, och följt alltså med til Göteborg; hvarifrån han be- giffwer sig til Amsterdam. Den 12 October bör- jas Auctionen på merberörde ladningar. Om denne, tillika med nu förestående Auction, går lycke- ligen; får Compagniet snart öfwer 120 tunnor guld, at draga in; hvarigenom Werel-coursen måtte få en betydande tryck inom få veckor. Ty fast- än mången Werel-köpare torde wäntat på denne marknad, äfwen som på en Fasting och Pehrsmessa; då coursen gemenligen faller: ja, fastän mången penninge-gud, wid sådane omständigheter, köper på en syndig speculation: måtte doch en god del af wåre Werel-säljare nödsakas at gifwa köp, eller blifwa förlagne wid utbetalningen.

Äf allt detta förhålls, at näst intil järn-handlen kommer den Ostindiske, hwarefter sill och tjära gör en stor Artikel. Under långwäga farter på Can- ton winner och Riket genom smyghandel, så wida den gifwes och bår sig. Man såg ej längesedan en wacker hop med piastrar; som wåre höfvarare köpt at Riket för drageligaste pris. Såsom en ny- het, får jag ej lemna oförmålt, at Chinesen börjat, genom monopoliska knep, stegra sina waror, så at Fålpundet af Thee-Bohe kostar nu beklageligen, efter nogesta uträkning, 1 Dal. Smt i Canton. Omfider har och sådan brist upkommet på sidentyg i hellska China, at all utförsel där af blifwet strän- geligen förbuden.

I förra Magasinet, s. 554, kallades den afledne Jacob Andersson förste Styremannen, då han lif- wäl i lifstiden ej hant högre, än til den andras rang och wärdighet.

Swad Nytt i Staden?

Korta Stads-nyheter.

Göteborgske Werelcoursen.

Onsdagen, den 2 Septemb.

London	-	-	70	-	-	Dal. Rmt.
Amsterdam	-	-	67	-	-	Mik. Rmt.
Hamburg	-	-	71	-	-	Mik. Rmt.

Resande är Bokhållaren, Herr Christ. Frei- tag, ifrån Stralsund, och bor på 3 Remare.

Ankomne äro Skepparne Nestor Udin ifrån Carcady med stenkol, Simon Jönsson och Wil- helm Barris ifrån Bourdeaux med win och brän- win, Olof Hödd ifrån Dundie, så och John Gra- ham ifrån Hull med bartast, And. Lundström och Hans Sager ifrån Hull med mursten och litet smör; Mans Andersson ifrån Allawan, med mursten och fyrkol, Walter Brown ifrån Ewail med malt, Pe- ter Jfwarson ifrån Lenderpal med rådt säcker, Eric Sundström ifrån Amsterdam med salt och tunne-

band, Börge Lind ifrån Lissabon och St. Ubes med salt, och Carl Mabee ifrån London med styckegods. Utgångne äro Skepparne Anders Lundwall til England, Simon Jönsson til Liech, Georg Hogg til Berwick, och John M. Leud til Lissabon med järn och bräder.

Helsingör. Den 28 Augusti afgingo Skepparne Lars Torning ifrån London til Stockholm med styckegods, och Andreas Åberg ifrån Söderköping ifrån Göteborg med salt. Den 29. Peter Selterberg, Eric Holmberg, Olof Helman och Andr. Bauman ifrån Stockholm til Livorno, Angeland, London och Bristol med tjära och järn; äfwen Jacob Broers ifrån Wolgast til Port-a-Port med stäfwer. Den 30. Olof Landström och Matth. Möllerström ifrån Nstads til Göteborg med råg och tunnor, Thomas Sutton ifrån Stockholm til England med järn, och Jacob Suhr ifrån Stockholm til Nyköping med barlast.

Små Kyrko-tidningar.

I Swenska Församlingen äro ifrån d. 27 Aug. til slutet af månaden, födde 6 Gossar och 2 Flickobarn: Dödde 1 Gossbarn af slag och 1 Flickobarn af tröst. I förra Magasinet står 8 Gossbarn, läs 3. I Tyska Församlingen dödde 2 barn, och 1 födt. I Kronhus-Församlingen födt 1 barn: Dödde en Soldat af feber, och et barn af slag.

Saga

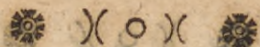
Saga.

En dag, när Damis for från bygden,
Och uti Stadens lustgård gick,
En obekant han såda fick,
Som tyktes vara hellsma bygden.
Han möter Damis med behag;
En redlig upsyn mördnad öfer:
Med walda ord han träget söker,
At sista ewigt brödra-lag.

Wår Herde icke länge brögde,
Förän han helig wänskap swor,
Med Serpon, som nu bles des brog:
De kystes, och de lesde nögd.
De fölgdes åt på gröna fält,
At höra näftergalars toner,
Som hinna ej til Konga-Throner,
Men stadna quar i herda-tält.

När Solen än ej strålar stikar
Kring Himla-rymder, jord och haf,
På jagt de rida uti traf,
Då harens hjerta mer ej pikar.
De stundom sätta faktorn ut,
At snärja fiskars snabba skara,
Än åter med en bråklig snara,
På stolta örnen göra slut.

Wår

Wår Damis sig nu lyfelig trodde;
 Ty han ej minsta hinder såg:
 Men ach! när han wid eken låg,
 En wåpnad man ur gråset glodde.
 Förmente wånnen rusar fram,
 Med grymma ord han wårjan blottar,
 Och ester Damis hjerta mättar,
 Men wårjan brast mot trädets stam.

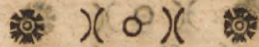
Strar tappar Serpon mod och iswer,
 Han tigger lif wid Herdens fot;
 Men denne, utan pock och hot,
 Till säkert ställe sig begifwer.
 I råttan tid, han lyfeligt wet,
 At den, som listigt sig föreställer,
 Förutan konst och möda faller
 Wett, flughet och försigtighet.

EPIGR. LXXI.

COMMUNICATIO IDIOMATUM.

Filius accepit, quodcunque accepit, ut Eva
 Natus; at assumpsit corpus, ut Ipse Deus.
 Adspicis, igniti quæ sit præstantia ferri;
 Urit enim, & lucem non minus illud habet.
 Nempe facultates illas adscribimus igni,
 Qui tamen ex æquo servat utramque sibi.
 Sic cum Davidide Divus communicat Ipse
 Et decus & nomen vimque jubarque suum.

EPIGR.

EPIGR. LXXII.

Auctorem dubitas divini Codicis ipsum
 Esse Deum? Lumen sufficit esse librum.
 Ut neget hoc cæcus, Lumen se comprobat
 ipsum.

Res eadem, si quis dogmata sacra legat.

EPIGR. LXXIII.

Concurrit pater & mater, generetur ut Infans,
 Ille rubor terræ, natus, Adame, tuus.
 Utque renascatur, Deus atque Ecclesia præstat:
 Mater aquam præbet, spiritus ipse pater.

EPIGR. LXXIV.

AD SACERDOTE M.

Utere POST ILLIS, sed non his utere solis:
 Ante aliis usum post ea scripta juvent,

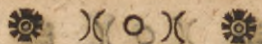
Rundgörelser.

Fölsande Chymiska och Alchymistiska böcker äro
 til salu:

Quartet.

Clauderii Schediasma de Tinctura Univer-
 sali.

Erügnert

Crügneri Chymischer Gartenbau, med des Halio-
graphia.

Clavicula Hermetica Scientia.

Lacinii Pretiosa Magarita, 1714.

Theophrasti Paracelsi Librorum pars sexta.

Bærhavii Elementa Chemia, Tomi duo.

Octaver.

Chymisches Laboratorium, Bechers.

Deutsches Theatrum Chemicum, 1728.

Theophrastus non Theophrastus, 1751.

Geheimniß der Natur, und Universalis magni,
1731.

Basilii Valentini Chymische Schriften, 1677.

Der aufrichtige Chymist, 1731.

Einer Seigerung und Erg-Beizung, 1690.

Alexandri von Suchten Chymische Schriften alle,
1690.

Cirenai Philalethâ Erklärung der Hermetisch-Poe-
tischen Werke Niplai, 1741.

Philosophisches Licht und Schatten, Philosophisches
Sieben Gestirn, item Clingii Philosophi-
scher Haupt-Schlüssel, i et band.

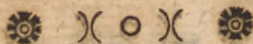
Rosencreuts Astronomia Inferior, och Pithopæi
Wincodoxicum.

Eckharts entlauffener Chymicus.

Philosophische grundsätze zur Universal-Tinctur, von
Heinr. Keil, 1736.

Hermetische Triumph, oder der siegende Philoso-
phische Stein, 1707.

Chy-

Chymischer Handleiter, durch le Febure.
Fabri hellerscheinende Sonne am Alchymistischen Fir-
mament.

Chymisch unterirdischer Sonnenglanz, 1728.

Sendemiri Subjectum Universale, denen wirt-
lichen Adeptis zur Nachricht, 1723. 4to.

Histoire de la Philosophie Hermétique, Tom.
trois.

Hyperborei Cogitationes de Clavicula Her-
metica scientia, Inscripta Alchymia de-
nudata, &c.

Das mineralische Glut, och Mercurius Philoso-
phorum, 1722.

Gemma Magica, von Franckenberg, 1688.

Aureum Seculum Patet factum, von Alitophilo
Chrysandro.

Duodecer.

Wunder-Drey, von einem Liebhaber der Chymie,
1737.

Novum Lumen Medicum, von Poleman, 1660.

Om priset och ågaren lemnas mundtelig under-
rättelse.

En Stön landt-egendom, bestående af et Frelse,
samt et Statte- och rustnings-hemman, med sateri-
frihet; hwarföre hålles håst och mondering under
Westgötha Cavalleri; med därunder lydande et
och et halft augments-hemman, utom tre fjerdede-
lar frelse- och två fjerdedelar Statte-hemman, sam-
te 2 torp, är til salu. Säteriet, beläget i Elfs-
borgs-

borgs-lån, Rinds-härad, Gålstads pastorat, och
 Svåreds-socken, wid sjön Åsunden; är försedt med
 fullkomliga bygnader til man- och ladugård; har
 34 tunnor årligt utskåde, hvaraf femte delen trådes
 til Larsmessö-råg: ången är i 3 gårdens afftång,
 och räntar 200 stackar godt hårdswals-hö. Des-
 utan gifwas därstädes 3 humlegårdar, utom trä-
 och kryddegårdar, gode beteshagar, öfwerflödig
 skog af flera slag, til och med ållonskog. I sjön
 är Ronaste fiske, samt en holme, som gifwer 20
 stackar godt hö. Med Assessorn, Herr Olof Borg-
 ström, kan på Ållicåhamn och Svåreslund om pris
 och flera wilkor corresponderas.

Säteriet Köping är redan köpt; och således för-
 faller den förr uthyste aucionen.

En saltbod hos Fru Neuman kan emot hyra
 betingas.

Nyligen inkommet snöre ifrån Hull, af bästa
 slaget, uti sjerdingar, och en samre sort, i hela
 och halfwa tunnor, finnes til köps hos Handels-
 mannen, Herr Peter Hammarberg: äfwen Hol-
 ländska grå årtor; at ej förtiga manglad stockfäst,
 och god mat-olja i flaskor, m. m.

En kammare, med contoir och wind, är ledig
 hos Skomakaren Wikberg up wid häste-torget.

En två- och en fyrstsig wagn äro til köps hos
 Sadelmakaren Joh. Fock på Drottningegatan.

En ganska wacker och mörkbrun häst, uti femte
 året, som håller Dragone-målet, är til salu, hvar-
 om underrättelse fås mundteligen.

Göteborgska Magasinet.

Lördagen, den 12 September 1761.

Förslag til en Åker-Academie.

Det lärer ej wara så almänneligen bekant, at en
 Åker-Academie redan lyser i Hertigdömet
 Sleswig. Historien om inrättningen wet jag ej så
 noga: men ledamöternas arbeten tala för saken til
 det bästa.

Känner någon den redelige Philip Ernst Lidens
 i Holsten? Jag menar, at han är Propst, och til-
 lika medlem i Åker-Academien. Jag har roat mig
 med, at genomläsa hans i frågor och swar förfat-
 tade affhandling om lin-potatoes-humle- och klöf-
 wer-planteringen; hans insigt och människjo-kärlek
 lyser däri så tydeligen, at jag offenteligen betyggar
 för honom den uprigtigaste högagtning, och jag skal
 göra mig en glädje af at öfwersätta hans Åker-
 Cateches på Swenska, om tiden medgifwer det
 framdeles.

Desutan bör ingen tänkande man wara loslös
 i wårt Deonomiska tidehwarf, utan bidraga, hwad